

EMBARGO: 5 juni 2024, 6.00 uur MET

Bescherming van de grondrechten in Europa onder druk door duurder levensonderhoud en racisme: verslag over de grondrechten 2024 van het FRA

De grondrechten van de Europese bevolking zijn in gevaar. Zij komen in het gedrang door groeiende armoede, hardnekkige bedreigingen voor de democratie, wijdverbreid racisme en migratiegerelateerde uitdagingen, aldus het verslag over de grondrechten 2024 van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA). Al deze bedreigingen maken duidelijk dat in de hele EU een sterke en duurzame bescherming van de grondrechten moet worden gewaarborgd, met name voor personen in kwetsbare situaties. In het verslag wordt voorgesteld hoe beleidsmakers en maatschappelijke organisaties de handen ineen kunnen slaan om het risico op sociale uitsluiting tegen te gaan en een gelijkere en eerlijkere samenleving tot stand te brengen voor iedereen.

In zijn [verslag over de grondrechten 2024](#) gaat het FRA in op de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de bescherming van de grondrechten in de EU in 2023 en de tekortkomingen die op dat gebied zijn geconstateerd. Het gaat hierbij onder meer om:

- **Grotere armoede:** door de stijgende energierekening en hogere kosten van levensonderhoud zijn één op de vijf mensen in de hele EU naar armoede afgegleden. Ondanks de maatregelen die op nationaal niveau werden genomen om dit gevaar te bestrijden, lopen kinderen en kwetsbare huishoudens, zoals alleenstaande ouders, Roma en migrantengezinnen, nog steeds het grootste risico op armoede.
- **Nieuwe migratieregels, die een betere bescherming van rechten aan de EU-grenzen bieden maar ook nieuwe risico's met zich meebrengen:** in 2024 is de EU nieuwe migratie- en asieregels overeengekomen voor een effectievere verwerking van asielaanvragen aan de EU-grenzen. De nieuwe regels voorzien in toezicht op de grondrechten, bescherming van kinderen en een duidelijke plicht om alle onderbouwde meldingen van rechtenschendingen te onderzoeken. Als zij ten volle ten uitvoer worden gelegd, bieden deze regels goede kansen voor een betere inachtneming van de grondrechten. In 2023 waren er meer dan 4 000 mensen die hun leven verloren of vermist raakten op zee; dit is het hoogste aantal van de afgelopen vijf jaar.
- **Aantasting van de democratie:** buitensporig overheidsoptreden, met name tegen de rechten op vrijheid van vereniging, vreedzame vergadering en meningsuiting, dreef het maatschappelijk middenveld in het nauw. In combinatie met het gebrek aan betekenisvolle betrokkenheid bij openbare aangelegenheden en de desinformatie, ondermijnde dit probleem de democratie in heel Europa.
- **Groeiend antisemitisme:** de terroristische aanslagen van Hamas in Israël op 7 oktober 2023 en het militaire antwoord van Israël in Gaza hebben geleid tot een

alarmerende toename van dreigementen en gewelddaden tegen Joden in de hele EU. De golf van antisemitische haat en antisemitisch geweld heeft over het hele continent afschuwelijke herinneringen opgewekt.

- **Woekerende onverdraagzaamheid:** in heel Europa wordt toenemende intolerantie waargenomen tegen verschillende groepen, waaronder moslims, personen van Afrikaanse afkomst, Roma en migranten. Door desinformatie en discours op onlineplatforms zijn racistische uitingen en polariserende meningen geradicaliseerd.
- **Bredere digitale kloof:** door het toegenomen gebruik van artificiële intelligentie (AI) en de digitalisering van overheidsdiensten dreigen kwetsbare groepen zoals ouderen, personen met een handicap, daklozen en Roma achter te blijven. Er zijn diverse wetgevingsmaatregelen uitgewerkt om een aantal van die uitdagingen aan te pakken, waaronder de verordening artificiële intelligentie en de digitaaldienstenverordening van de EU en het verdrag van de Raad van Europa inzake artificiële intelligentie.

In het kader daarvan roept het FRA de EU en haar lidstaten op om:

- **niemand achter te laten**, door ervoor te zorgen dat kansarme groepen daadwerkelijk kunnen profiteren van maatregelen ter bestrijding van armoede en ter verlaging van de energiekosten, zoals sociale bijstand en huisvestingssteun;
- **de waarborgen voor de grondrechten aan de grens te versterken**, door betere opsporings- en reddingspraktijken te hanteren om levens te redden op zee, alsook door te voorzien in veiligere omstandigheden voor de verwerking van nieuwkomers en in onafhankelijk toezicht op de inachtneming van rechten aan de buitengrenzen van de EU;
- **het maatschappelijk middenveld te beschermen**, door inperkingen op de burgerruimte in de gaten te houden en op te tekenen, actie te ondernemen om mensenrechtenverdedigers en de vrijheid van de media te beschermen, en stelselmatig een beroep te doen op de expertise van maatschappelijke organisaties, waarbij voldoende tijd wordt uitgetrokken voor doeltreffende raadpleging;
- **een resoluut standpunt in te nemen tegen alle vormen van racisme en aanverwante onverdraagzaamheid**, door systemisch, diepgeworteld racisme en aanverwante onverdraagzaamheid in onze samenlevingen te erkennen en te bestrijden. Er moet worden verdergewerkt aan de monitoring en vergaring van op feitenmateriaal gebaseerde gegevens, ter onderbouwing van wetgeving en beleid in de strijd tegen racisme en antisemitisme, zowel op EU-niveau als in de afzonderlijke lidstaten. De onlinewereld moet voor iedereen veiliger worden gemaakt en er moet worden opgetreden tegen haatzaaij op internet.

FRA-directeur [Sirpa Rautio](#) heeft hierover het volgende te zeggen:

Heel Europa kampt met polarisatie, wat zorgt voor wijdverspreide onverdraagzaamheid en de samenleving verdeelt. Tal van groepen lijden onder deze situatie. De toenemende armoede en democratische erosie wakkeren de onzekerheid en de maatschappelijke spanningen nog verder aan. Tegelijkertijd is Europa echter gebouwd op een stevig fundament van mensenrechten, dat de basis kan vormen voor ons handelen. We moeten allemaal samenwerken en onze krachten bundelen om een veilige, inclusieve toekomst te creëren waarin ieders rechten in acht worden genomen en iedereen zich veilig voelt om zichzelf te zijn.

Neem voor meer informatie contact op met: media@fra.europa.eu / tel. +43 1 580 30 653